

א) [תוספתא פ"ז ע"ט], ב) [לעיל עה, א] ג) [לעיל עה:א].

חדא צמקוס פרתא. דהעמד ממון על חזקתו לא אמרינן דניהוו נמי הכא תרתי בצמקוס חזקה דגופא חזקה דממונא לאו כלום היא: **עד שלא סתאפס**. אבל היכא שהציא עדים שראו זה עד שלא מתאפס: **העמד הגוף על חזקתו ליכא למימר**. להודיע שלא היו זה בשעת

קדושין דהא קיימי עדים: **והעמד ממון על חזקסו**. כי ליכא חזקה דגופא: **רב אשי אמר כו'**. מהדר נמי לאוקמה כולה כרבן גמליאל דחזקה דגופא עדיפא ורישא להכי לא מהניא חזקה דגופא לפי שאין הטענה שלה אלא של אציה שכתובת אירוסין לאז והוא ליה מנה לאצא בידך וגבי אב לא אמרינן בגוף שלה דמינהי חזקתה: **מודה ר"מ גרסי'** בתוספתא. אע"ג דאמר נכנסה לרשות הצעל על הצעל להציא ראייה מודה הוא צמומין הראויין לצא עמה כו'. וקס"ד בכל מומין שיש לספק ולומר שמצית אציה צאו: **שעל האב להציא ראייה**. ואע"פ שנכנסה לרשות הצעל: **מנה לי בידך הוא**. ונימא העמד הגוף על חזקתו: **ציטירה**. אצבע יתירה דליכא למימר לאחר אירוסין גולד: **ומשך בעל החמור את הפרה**. והחמור היה צצית צעליו ותנן בקדושין (דף פח.) כל הנעשה דמים בלאחר כיון שזכה זה שמשך אחד מהם נתחייב חברו באונסי חליפין

בכל מקום שהן: **עד שמה החמור**. זה אומר עד שלא משכת את פרתי מת חמורך ולך מת זה אומר משמשכתי מת וכבר קנוי הוא לך: **וסנא סנא כלנה**. תנא דמתני' דליירי צמומי כלה מסייע לי: **די כלנה**. הי מילתא דמתני' מסייעתא: **אילימא כלנה צצית אציה**. רישא דמתני' י' צצאו לדין צעודה ארוסה דקתני האב צריך להציא ראייה וסבירא ליה לשמואל כר"א דמוקי לה^א בתרי תנאי ואפי' נכנסה לחופה אית ליה לתנא דרישא שהאב צריך להציא ראייה ואע"פ שלא גולד ספק ברשותו אלמא אינו גובה ממון מספק. והאי נמי לא יחזיק בפרת חבריו מספק ואף על גב שהספק ברשות חבריו גולד שהרי כבר נעשית משיכה: ^{מי}

דהכא איכא נמי חזקת הגוף מ"מ לא מהני ליה דלא אמר רבן גמליאל דנאמנת אלא בצרי ושמה כדאמרינן לעיל בריס פ"ב (דף טו.) ובזרי שלה לא מהני ליה כדפרישית ומיירי כגון שהאב טוען שמה דאי טוען צרי לא הוה צריך להציא ראייה סיפא מנה לי בידך ולגבי דידה מהני צרי דידה ואע"ג דקי"ל דצרי ושמה לאו צרי עדיף הכא איכא צרי וחזקה וחזר צו רבינו יצחק דהא משמע מדקאלמר על האב להציא ראייה שזאינו נוטל צלא ראייה אפילו טוען צרי מדלל קאלמר או שיאמר צרי לי ועוד דמשמע מההיא דשמואל צסמוך דנכנסה לרשות הצעל דעל האב להציא ראייה אפי' טוען האב והצת שמה ואינו מטעס צרי ושמה אלא משום דגולד הספק ברשותו מנמיימי ופריך עלה מההיא דמחט שנמצאת כו' דההיא שמה ושמה הוא ואי משום צרי ושמה הוא לא הוה פריך מידי דמסתמא רב אשי לא פליג אדשמואל דקיימא לן כוותיה וגראה לו פירוש הקונטרס עיקר דרישא מנה לאצא בידך ולא מהניא חזקת האשה לגבי האב:

ובמודה ר"מ אהבמים במומין הבאין כו'. להאי גירסא קשה דהשתא משמע דחכמים מייפין כח הצעל טפי מר"מ מדקאלמר מודה ר"מ לחכמים דהכא יפה כח הצעל מכה האב אע"ג דצעלמא לא מייפה ר"מ כח הצעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא

ר"מ מייפה כח הצעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנצדקים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגריס ומודים חכמים לר"מ ומיהו גס זה אינו מיושז דלא שייך מודה הואיל ולא פליגי צכה"ג ובקונטרס גריס ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה מודה למאן: **ואמאי מנה ל' בידך הוא**. תימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מלכל הני אמוראי דלעיל דלמ"ד צצרא הוה מצי לאקשויי מה חילוק יש בין בית אציה ולבין בית צעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האב להציא ראייה הא היו חדא צמקוס תרתי ואלו מצי למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהס ישנים וניכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודס אירוסין ואיתרע חזקת הגוף לפיכך על האב להציא ראייה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא משום חזקה ומיהו יש לומר דלעולם ס"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאותן מומין שאין הצעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקצוע לו זמן וריח הפה שיכולה לשמור עצמה שלא יכירו זה צני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הצעל על האב להציא ראייה דהשתא לא היו חדא צמקוס תרתי דחזקה שאין שותה צכוס אא"כ בודקו וראה ונתפיים ליכא למימר כיון דאין יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקת קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן למאי דגרסינן בתוספתא צמומין הראויין להוולד עמה צצית אציה: **ע"ז בע"ז החמור אהביא ראייה**. אע"פ שהוא מוחזק וחזקת הגוף נמי מסייע ליה והוא לן לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינן לפרה בחזקת מרה קמא והא דפריך הש"ס דהשואל (צ"מ ק. וסו) גבי המחליף פרה בחמור וילדה דיתלוקו וליחזי ברשותא דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחצירו עליו הראיה אלמא לא מוקמינן אחזקת מרה קמא היכא דתפסי אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דסלקא דעתין השתא אמאי על צעל החמור להציא ראייה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה צריס המוכר פירות (צ"ב צג.) המוכר שור לחצירו ונמצא נגחן דאין המעות חוזרין ולא מוקמינן להו בחזקת מרה קמא אלא אולינן צתר חזקה דהשתא אע"ג דרובא מוצני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיחל צתר חזקה דהשתא דמסייע ליה חזקת הגוף וליכא למימר דהתם היינו טעמא דמדלל דק אס הוא נגחן אית לן למימר דלשחיטה וצניה דא"כ מה צריך למימר התם לשמואל כי אולינן צתר רובא צאיסורא צנמונא לא אולינן והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צפ' בית כור (שס קה.) וסו) אמר שמואל כור צשלשים סאה צסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפסי ראשון או לשון ראשון ולוקמא בחזקת מרה קמא על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חזקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשיו הוא מת כן יש לנו להחזיקו שהיה מת גס קודם ודמיא להא דאמר צגדה (דף ד.) דכל הטומאות כשעת מציאתן דוקא גבי מיתת חמור וגבי מוס וגבי מחט שנמצאת צעוצי בית הכסות אית לן למימר הכי והא דכלה צצית חמיה על הצעל להציא ראייה משום דכי אמרינן נמי כמו שאנו מוצאין מוס

המדיר פרק שביעי בתובות

עו.

וחדא במקום תרתי **צאו** בלום הוא. וא"ת והא גצי צעל איכא נמי תרתי חדא דאין אדם מתפיים צמומין וחדא דאית לן למימר כאן נמצאו כאן היו והני תרי חזקי צבעל עדיפי טפי מהני תרי חזקי דאשה דכאן נמצאו כאן היו עדיף מחזקת הגוף דהא עודה צצית אציה על האב להציא ראייה

ולא מהני ליה חזקת הגוף משום דגולד ספק ברשותו ואמרינן כאן נמצאו כאן היו וכשנכנסה לרשות הצעל והציא הצעל ראייה שעד שלא נתאפרסה היו זה מומין אלו פטור מכתובתה דעדיף טעמא דאין אדם מתפיים צמומין מההיא דאין אדם שותה צכוס אלא אס כן בודקו א"כ השתא נמי דמיימי ראייה דמשנתאפרסה היו זה המומין אמאי לא מיפטור מהני תרי טעמי ומאי שנה דכאן נמצאו כאן היו גרידל עדיפא מחזקת הגוף וחזקה דאין אדם מתפיים צמומין עדיף מחזקה דאין אדם שותה צכוס כו' וכי הוו תרווייהו צהדי הדדי עדיפי טעמי האשה מנייהו ויש לומר דודאי טעמי האשה עדיפי וכאן נמצאו כאן היו גרידא דעדיפא מחזקת הגוף היינו משום דמסייע ליה חזקת ממון וכן חזקה דאין אדם מתפיים צמומין מסייע ליה חזקת ממון ולחד מינייהו יש כח לחזקת ממון לסייע אבל לתרווייהו צהדי הדדי לא מסייע ועוד יש לפרש דמשום הכי כי הוו תרווייהו צהדי הדדי עדיפי טעמי האשה משום דאפילו לא יהיה אלא אחד מהן אמת או חזקת הגוף או אין אדם שותה צכוס יש לה כתובה אבל צעל לא מיפטור אלא עד שיהו כל הטעמים שלו אמת שאס אחד מהם שקר מפסיד הצעל הילכך גריעי טעמי הצעל מטעמי האשה: **ר"ישא מנה אבא בידך**. לכאורה היה נראה לרבינו יצחק לפרש דטעמא משום דצרי שלה לא מהני לאז דהוי כמנה לאחר בידך דאמרינן ציש נוחלינן (צ"ב קנה: וסו) דאינו נאמן גצי האומר זה אחי אינו נאמן דצעי לאוכוחי מהתם דצרי ושמה לאו צרי עדיף ומשני שאני התם דכמנה לאחר בידך הוי ואע"ג

ובזרי אלא אחד מהן אמת או חזקת הגוף או אין אדם שותה צכוס יש לה כתובה אבל צעל לא מיפטור אלא עד שיהו כל הטעמים שלו אמת שאס אחד מהם שקר מפסיד הצעל הילכך גריעי טעמי הצעל מטעמי האשה: **ר"ישא מנה אבא בידך**. לכאורה היה נראה לרבינו יצחק לפרש דטעמא משום דצרי שלה לא מהני לאז דהוי כמנה לאחר בידך דאמרינן ציש נוחלינן (צ"ב קנה: וסו) דאינו נאמן גצי האומר זה אחי אינו נאמן דצעי לאוכוחי מהתם דצרי ושמה לאו צרי עדיף ומשני שאני התם דכמנה לאחר בידך הוי ואע"ג

ובמודה ר"מ אהבמים במומין הבאין כו'. להאי גירסא קשה דהשתא משמע דחכמים מייפין כח הצעל טפי מר"מ מדקאלמר מודה ר"מ לחכמים דהכא יפה כח הצעל מכה האב אע"ג דצעלמא לא מייפה ר"מ כח הצעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא ר"מ מייפה כח הצעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנצדקים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגריס ומודים חכמים לר"מ ומיהו גס זה אינו מיושז דלא שייך מודה הואיל ולא פליגי צכה"ג ובקונטרס גריס ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה מודה למאן: **ואמאי מנה ל' בידך הוא**. תימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מלכל הני אמוראי דלעיל דלמ"ד צצרא הוה מצי לאקשויי מה חילוק יש בין בית אציה ולבין בית צעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האב להציא ראייה הא היו חדא צמקוס תרתי ואלו מצי למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהס ישנים וניכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודס אירוסין ואיתרע חזקת הגוף לפיכך על האב להציא ראייה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא משום חזקה ומיהו יש לומר דלעולם ס"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאותן מומין שאין הצעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקצוע לו זמן וריח הפה שיכולה לשמור עצמה שלא יכירו זה צני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הצעל על האב להציא ראייה דהשתא לא היו חדא צמקוס תרתי דחזקה שאין שותה צכוס אא"כ בודקו וראה ונתפיים ליכא למימר כיון דאין יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקת קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן למאי דגרסינן בתוספתא צמומין הראויין להוולד עמה צצית אציה: **ע"ז בע"ז החמור אהביא ראייה**. אע"פ שהוא מוחזק וחזקת הגוף נמי מסייע ליה והוא לן לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינן לפרה בחזקת מרה קמא והא דפריך הש"ס דהשואל (צ"מ ק. וסו) גבי המחליף פרה בחמור וילדה דיתלוקו וליחזי ברשותא דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחצירו עליו הראיה אלמא לא מוקמינן אחזקת מרה קמא היכא דתפסי אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דסלקא דעתין השתא אמאי על צעל החמור להציא ראייה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה צריס המוכר פירות (צ"ב צג.) המוכר שור לחצירו ונמצא נגחן דאין המעות חוזרין ולא מוקמינן להו בחזקת מרה קמא אלא אולינן צתר חזקה דהשתא אע"ג דרובא מוצני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיחל צתר חזקה דהשתא דמסייע ליה חזקת הגוף וליכא למימר דהתם היינו טעמא דמדלל דק אס הוא נגחן אית לן למימר דלשחיטה וצניה דא"כ מה צריך למימר התם לשמואל כי אולינן צתר רובא צאיסורא צנמונא לא אולינן והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צפ' בית כור (שס קה.) וסו) אמר שמואל כור צשלשים סאה צסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפסי ראשון או לשון ראשון ולוקמא בחזקת מרה קמא על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חזקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשיו הוא מת כן יש לנו להחזיקו שהיה מת גס קודם ודמיא להא דאמר צגדה (דף ד.) דכל הטומאות כשעת מציאתן דוקא גבי מיתת חמור וגבי מוס וגבי מחט שנמצאת צעוצי בית הכסות אית לן למימר הכי והא דכלה צצית חמיה על הצעל להציא ראייה משום דכי אמרינן נמי כמו שאנו מוצאין מוס

עין משפט ור מוצה

נה א ב מיי פכ"ה מה'ל' חסות הל"ד טו"ע"ע אה"ע ס' קח סעיף ז: נו ג מיי פ"כ מלכות מכירה הל"ד סגמ עשין פכ טו"ע"ע חו"מ ס' רכז סעיף א:

תוספות ר"ד

ר"א אמר רישא מנה לאבא בידך סיפא מנה לי בידך פי' ר"א נמי אוקמיה כר"ג ורישא דאמר' בעל מהימן משום דהר"ל מנה לאבא בידך שהווא טענת שמתא שהאב טוען להוציא הכתובה בשבילו והיא טוענת שמתא שאינו ברור מתי גולדו בה המומין הללו. והילכך לא מהני חזקה דגופה כגון טענה האשה שהיא טוענת כרי ויוכה בכתובה לעצמו דהיאכ מהניא ומפקני' בה ממונא ה"מ למאן דאית ליה חזקה דגופיה אבל חזקה דגופא דאשה לא מהני ליה חזקה לדיליה לאפיק ממונא מחזקה אבל אילו הות [נטוענת] כנגדו דכתובתה לעצמה ה"נ אשה מהימנא ואע"פ שלא נכנסה לרשות הבעל ולא אפרין כאן נמצא וכאן היו ולר"א האשה נאמנת וקי"ל ה'ל' כר"א דהוא בתרא. אמר רי"א ש"ש המחליף פרה בחמור ומשך בעל החמור את הפרה ולא הספיק בעל הפרה למשוך את החמור עד שמת. על בעל החמור להביא ראייה שהי' חמורו קיים בעת משיכת הפרה ותנא תונא כלה. פי' בעל החמור משך את הפרה והחמור היה בבינתו ותנן בספ"ק דקידושין כל הנעשה דמים באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין פי' כיון שמשך א' מהן נתחייב חבריו באונס חליפיו בכ"מ שהן ועכשיו נמי משעה שמשך את הפרה קם החמור ברישות בעל הפרה ואם מת לאחר משיכת הפרה לעצמו מת ואע"פ שהחמור בבית בעליו עומד וכשנמצא מת לא ידענו מתי מת זה אומר עד שלא משכת פרתו מת וברשותך מת. וזה אומר לאחר שמשכתי פרתך מת וברשותך מת אמר שמואל שעל בעל החמור להביא ראייה שהיה חמורו קיים בעת משיכת הפרה ואם לא ימצא ראייה יחזור פרה לבעלה. ומסתיע ממתני' דכלה ואמר' הי כלה אי לימא כלה בבית אביה וכו'